Autor: Peter Vajda a Drahoslav Vajda

Vysvetlenie pojmov

Mnohé pasáže a témy Písma je ťažké vyložiť bez toho, aby boli použité výrazové prostriedky, kategórie či pojmy, ktoré sa v ňom nenachádzajú. Keď takéto pojmy pri výklade textov potrebujeme a používame, musíme ich vopred zaviesť, definovať, vysvetliť, aby bolo jasné a zrozumiteľné, čo sa pod nimi myslí. V tomto článku tak robíme. Zavádzame pojmy prirodzenosť, identita, postavenie a stav, ktoré majú poslúžiť ako pomôcky pri výklade niektorých náročnejších pasáží Písma. Pritom v strede našej pozornosti je predovšetkým ľudská bytosť, človek a uvedené pojmy vzťahujeme na neho.

Prirodzenosť

Všeobecne sa výrazom prirodzenosť (bytosti) označujú všetky podstatné, charakteristické črty;

podstatné vlastnosti (atribúty) danej bytosti. Potrebujeme rozlišovať, z akého uhla pohľadu sa na danú bytosť pozeráme a podľa toho hovoríme o viacerých druhoch prirodzenosti. Z pohľadu podstaty bytia (ontológie[A)]) môžeme hovoriť o ontologickej prirodzenosti (božská, anjelská, ľudská, zvieracia). Z pohľadu pohlavia môžeme hovoriť o prirodzenosti podľa pohlavia (bezpohlavná bytosť, muž alebo žena, samec alebo samica). Z pohľadu fyzickej smrti môžeme hovoriť o nesmrteľnej alebo smrteľnej bytosti. Z pohľadu časnosti môžeme hovoriť o večnej alebo časnej bytosti. Z pohľadu hriešnosti a porušenosti môžeme hovoriť o svätej alebo hriešnej, telesnej alebo duchovnej prirodzenosti a podobne. Písmo opisuje Božie konanie, ktoré niektoré druhy prirodzenosti mení, kým iné nie. To je dôvod, prečo potrebujeme rozlišovať viaceré druhy prirodzenosti a pozerať sa na prirodzenosť z viacerých uhlov. V článku sa sústreďujeme na prirodzenosť človeka.

Prirodzenosť z pohľadu ontológie

(ontologická prirodzenosť)

Z pohľadu bytia samotného (existencie, jestvovania) existujú rôzne druhy bytostí. Základný rozdiel je v tom, či je bytosť stvorená, alebo nestvorená. Len Boh sám je nestvorená večná bytosť, všetky ostatné bytosti sú stvorené.

Boh má bytie sám v sebe, existuje sám osebe. Ostatné bytosti sú stvorené Bohom, teda príčina a zdroj ich bytia (života) nie sú v nich, ale mimo nich – zdrojom ich bytia (života) je Boh. Prirodzenosť stvorených bytostí je im daná Bohom a samy si ju nemôžu zmeniť. Ale aj stvorené bytosti sú rôzne. Líšia sa podľa toho, či majú alebo nemajú telo, alebo aké je ich telo. Ľudia sú

iné bytosti ako anjeli, zvieratá sú iné bytosti než ľudia. Bude preto na úžitok tieto rozdiely medzi bytosťami nejako pomenovať. Podstata bytia (ontológia), charakteristika podľa druhu bytosti (prirodzenosť), bude iná u Boha, iná u anjelov, u človeka, u zvierat. Túto charakteristiku bytostí pomenujeme ontologická prirodzenosť.

Boh má jedinečnú božskú ontologickú prirodzenosť, ktorá je spojená s večnosťou. Boh je večný a prebýva vo večnosti. Anjeli ako stvorené duchovné bytosti nemajú telo a majú svoju ontologickú prirodzenosť spojenú so stvorenými nebesami. Človek aj zvieratá sú pohlavné bytosti, anjeli nie. Človek a zvieratá majú materiálne telo a svoju ontologickú prirodzenosť majú spojenú s materiálnym svetom (Zemou). Iné je telo človeka a iné telo zvierat a vzhľadom na túto skutočnosť ontologická prirodzenosť človeka je iná než ontologická prirodzenosť zvierat. Ontologickú prirodzenosť človeka a zvierat Písmo nazýva aj jedným výrazom „živá duša“ (1. Korintským 15:45, 1. Mojžišova 1:20, 24, 30, 2:7, 9:12-16), ale len človek je stvorený na Boží obraz a jeho podobu. Ontologickú prirodzenosť človeka Písmo v užšom zmysle nazýva „zemský človek“ (1. Korintským 15:47) a aj „duševný (zmyselný) človek“ (1. Korintským 15:44-46).

Pojem ontologická prirodzenosť je veľmi užitočný, keď hovoríme o Ježišovi Kristovi, o Božom Synovi. Boží Syn existuje od večnosti. Jestvoval ešte pred založením sveta (pred stvorením všetkého, čo bolo stvorené). Jeho bytie vo večnosti znamená, že má božskú ontologickú prirodzenosť, t.j. svojou podstatou bytia je Boh a má všetky Božie atribúty. Keď však prišiel na svet ako Spasiteľ, prišiel v ľudskom tele (narodil sa zo ženy panny, ale počatý bol zo Svätého Ducha). Takto má Pán Ježiš Kristus dve ontologické prirodzenosti, dve podstaty – božskú a ľudskú. Je Boh a súčasne aj človek. Je Boží Syn (Boh) a zároveň je syn človeka (človek). Obe ontologické prirodzenosti má naraz, súčasne a v plnosti.

Od ontologickej prirodzenosti sa odvíja spôsob bytia (konanie, správanie, život) danej bytosti. Anjeli jestvujú (žijú) inak ako ľudia. Ľudia žijú inak ako zvieratá. Na túto skutočnosť nás Písmo upozorňuje. Napríklad, keď mali anjeli pomer s ľudskými dcérami, bolo to v príkrom rozpore s ich ontologickou prirodzenosťou. Bolo to predmetom veľkého Božieho hnevu a trestu. Podobne Boží zákon (vo forme Mojžišovho zákona) zakazuje pohlavný styk človeka so zvieraťom (zoofýliu), pretože je to v rozpore s ontologickou prirodzenosťou. Bezbožné konanie ľudí, ktoré je na úrovni správania zvierat, Písmo pomenováva a odsudzuje, a dokonca takýchto ľudí prirovnáva ku zvieratám (2. Petrov 2:12, Júda 1:10).

Ontologická prirodzenosť človeka po Adamovom páde

Pád Adama (človeka) do hriechu privodil Boží trest vo forme prekliatia človeka a celého tvorstva spolu s ním. Toto prekliatie zmenilo charakter celého tvorstva, ktoré sa stalo porušeným – prišlo porušenie, choroby a smrť na celé tvorstvo. Zásadne sa zmenila prirodzenosť človeka – zo svätého na hriešneho a z nesmrteľného na smrteľného. Ontologická prirodzenosť človeka sa však pádom nezmenila, aj po páde zostal v širšom zmysle „živou dušou“ a v užšom zmysle „zemským človekom“, „duševným človekom“ (1. Korintským 15:44-49). To je dôvod, prečo potrebujeme pojem prirodzenosť zaviesť (definovať) z rôznych uhlov pohľadu, teda aj v inom zmysle než je ontologický pohľad. O prirodzenosti z iných uhlov pohľadu budeme hovoriť o dva odseky nižšie. Teraz ešte zostaneme pri ontologickej prirodzenosti človeka a pozrieme sa na to, či alebo kedy sa môže zmeniť.

Ontologická prirodzenosť človeka po fyzickej smrti

Vo fyzickej smrti dochádza k oddeleniu nemateriálnej, duchovnej časti (ducha, resp. duše) ľudskej bytosti od jej materiálnej časti (tela). Duša spaseného človeka čaká u Pána na vzkriesenie do osláveného tela. Duša nespaseného človeka čaká v záhrobí na vzkriesenie k súdu.

Ontologická prirodzenosť človeka po oslávení

(v novom nebi a na novej Zemi)

Pôvodné stvorenie skazil a zničil pád prvého Adama. Vykúpenie prostredníctvom druhého (posledného) Adama spúšťa proces nového stvorenia v Kristovi. Tento proces sa začína duchovným vzkriesením (znovuzrodením) jednotlivcov, ktorí uverili v evanjelium – a tak sa v Kristovi stávajú novým stvorením už tu v tomto padnutom, porušenom svete. Pretože telo znovuzrodených ľudí ešte nie je vykúpené, ešte nie je oslávené, aj znovuzrodení ľudia sú – až do svojej fyzickej smrti alebo až do druhého príchodu Pána (čokoľvek nastane skôr) ešte stále svojou ontologickou prirodzenosťou „zemský človek“. Avšak pri vzkriesení z mŕtvych (vzkriesení tela) pri druhom príchode Pána bude ich telo oslávené, čo znamená, že dostanú nové, nebeské telo. Vtedy sa zmení ich ontologická podstata zo zemského (duševného) človeka, ktorý má „duševné (zmyselné) telo“, na nebeského (duchovného) človeka, ktorý má „duchovné telo“ (1. Korintským 15:44-49). Zemský človek žil svoj život v spôsobe bytia, ktorý je spojený s jeho duševným zmyselným telom a so sférou bytia na stvorenej (po páde porušenej) Zemi. Večný život budú spasení ľudia žiť v spôsobe bytia, ktorý je spojený s osláveným duchovným telom a so sférou bytia „nové nebo a nová Zem“. V tejto sfére večnosti nemôže jestvovať človek ako „zemský človek“ (duševný človek), lebo telo a krv tam nemôžu byť (1. Korintským 15:50). Je to iný spôsob bytia ako na tejto Zemi. Tam nebude porušenie ani porušiteľnosť. Spasený človek bude žiť vo večnosti vo svojej novej ontologickej prirodzenosti – ako nebeský človek (v duchovnom tele). Nové stvorenie sa síce začína znovuzrodením (duchovným vzkriesením) uverivších ľudí (jednotlivcov) ešte tu na Zemi, ale zavŕšené bude v plnosti až stvorením (príchodom) novej Zeme a nového neba, zostúpením nebeského Jeruzalema.

Prirodzenosť človeka z iných uhlov pohľadu

Písmo hovorí o prirodzenosti človeka z viacerých uhlov pohľadu. To je dôvod, prečo sme vyššie zaviedli a vyčlenili samostatne pojem „ontologická prirodzenosť“. Následne budeme hovoriť o prirodzenosti človeka z iných uhlov pohľadu. Slovo prirodzenosť (ako podstatné meno) sa v súvislosti s človekom používa v Roháčkovom preklade v tvare „príroda“ (napr. Rímskym 2:14, Galatským 2:15; Efezským 2:3). Ako prídavné meno „prirodzený“ sa používa napr. (Rímskym 1:26, 11:21). Písmo hovorí o prirodzenosti podľa pohlavia (1. Mojžišova 1:27, Matúš 19:4) alebo o prirodzenosti podľa obriezky (Galatským 2:15).

Prirodzenosť človeka podľa pohlavia

Existuje prirodzený rozdiel (rozdiel čo do prirodzenosti) medzi mužom a ženou – rozdiel v pohlaví. Prirodzenosť podľa pohlavia tiež určuje spôsob bytia človeka. Žene je daná iná úloha v tvorstve a v manželstve než mužovi. Dokonca po znovuzrodení je žene daná iná úloha a iná služba (či úrad) v cirkvi než mužovi. Tento rozdiel v prirodzenosti medzi mužom a ženou je dôsledkom spôsobu stvorenia. Muž bol stvorený ako prvý. Žena je vzatá (odvodená) z muža. Muž je slávou Božou a žena je slávou muža. Nekonať, nežiť v súlade s týmto poriadkom stvorenia, správať sa v rozpore s touto prirodzenosťou (správať sa „neprirodzene“) spôsobuje Božiu nevôľu a hnev.

Správanie (konanie, spôsob bytia, život) človeka má byť v súlade s jeho prirodzenosťou. Všeobecne, správanie, ktoré nie je v súlade s prirodzenosťou, je hriešne, bezbožné. Správanie človeka má byť v súlade aj s jeho prirodzenosťou podľa pohlavia. Preto Rímskym 1:26-27 opisuje homosexuálne vzťahy či praktiky ako neprirodzené – v rozpore s ľudskou prirodzenosťou – to znamená ako také, ktoré idú „proti prírode“ (proti prirodzenosti), proti poriadku stvorenia. Pomer muža s mužom je v rozpore s prirodzenosťou muža. Rovnako to platí o žene. Takéto správanie podlieha Božiemu hnevu a súdu.

Súčasťou prirodzenosti zemského človeka je aj to, že bol stvorený ako muž a žena, teda ako dve pohlavia, a mal sa množiť (pohlavne) a naplniť Zem. Pohlavie a množenie nebude však už viac súčasťou prirodzenosti nebeského človeka. Nebeský človek bude v zmysle pohlavnosti taký, ako anjeli (Matúš 22:30).

Prirodzenosť človeka podľa obriezky

Písmo dokonca rozlišuje prirodzenosť človeka podľa obriezky, čo znamená podľa vzťahu k Božiemu zákonu. Napríklad v Galatským 2:15 sú tieto dve prirodzenosti opísané takto: „My sme prírodou Židia, a nie hriešnici z pohanov“.

V prípade nespasených (neznovuzrodených) ľudí ide o rozlíšenie prirodzenosti podľa „obriezky tela“. Prirodzenosť podľa obriezky tela roztrieďuje všetkých ľudí na dve skupiny, a to podľa vzťahu k Božiemu zákonu danému vo forme Mojžišovho zákona v zmluve skutkov: na Židov a pohanov. Byť prirodzenosťou Žid predznamenávalo spôsob života človeka s touto prirodzenosťou – takýto človek bol počítaný medzi Boží ľud a mal žiť život podľa Mojžišovho zákona. Pohanov nechal Boh ísť svojimi cestami, neoddelil si ich ako svoj ľud, nedal im svoj zákon vo forme zmluvy, a preto bolo prirodzené očakávať, že ich život bude životom hriešnika.

Obriezka tela však nedokázala spôsobiť to, na čo bola daná – aby človek, podľa prirodzenosti Žid (príslušník Božieho ľudu – podľa tela), žil spôsobom života podľa zákona. Obriezku tela vykonáva človek na svojom tele (podľa Božieho príkazu). Človek sám však svoju prirodzenosť zmeniť nedokáže. To sú dôvody, prečo obriezka tela nič nevládze, nič nezmôže (Galatským 5:6, 6:15). Prirodzenosť človeka – aj tú podľa obriezky – môže zmeniť len Boh sám. Preto skutočnou, pravou zmenou prirodzenosti človeka podľa obriezky je „obriezka srdca“, ktorú v znovuzrodení vykonáva už len sám Boh.

Obriezka na tele neznamená skutočnú zmenu prirodzenosti. Zmenu prirodzenosti a spôsob života podľa tejto prirodzenosti nedocielila. Docielila to až obriezka srdca. Len obriezka srdca dokáže zmeniť prirodzenosť človeka (z hriešnika na nové stvorenie v Kristovi). Obriezka srdca je „obriezka v Duchu“ (Rímskym 2:29), je to „obriezka Kristova“ (Kolosenským 2:11). Obriezka srdca súvisí s Božím zákonom daným vo forme Kristovho zákona v zmluve milosti (vNovej zmluve). Správanie znovuzrodeného človeka (jeho konanie, spôsob bytia, jeho život) má teda byť v súlade s Kristovým zákonom, čiže v súlade s jeho prirodzenosťou podľa obriezky, obriezky srdca.

V prípade „tých z obriezky podľa tela“ (Židia, Boží ľud podľa tela) mal byť ich život v súlade so životom, ktorý prikazuje Mojžišov zákon. Ale nebol a nemohol byť, pretože obriezka tela nezmenila ich prirodzenosť. Ich život bol rovnaký ako život pohanov. Rovnako hrešia tí, ktorí „sú z obriezky“ (obriezky podľa tela – Židia), ktorí boli daní pod zákon, ako aj tí, ktorí „nie sú z obriezky“ (pohania), ako to vyučuje pasáž Rímskym 2:14-29. Takýto život je hriešny, bezbožný a trestá sa smrťou. Preto je život pod Mojžišovým zákonom službou smrti a zákon je litera, ktorá zabíja. Je to preto, lebo zákon len prikazuje, avšak prikazuje človeku so starou, s nezmenenou prirodzenosťou („tvrdá šija, neobrezané srdce“). Obriezka tela nedokázala zmeniť prirodzenosť človeka, ktorá je opísaná ako „mŕtvy v neobrezanosti svojho tela“ (Kolosenským 2:3).

V prípade „tých z obriezky podľa srdca“ (pravý Boží ľud, cirkev zo Židov i z pohanov) má ich život byť v súlade s novým životom, životom podľa Kristovho zákona. Konanie v rozpore s prirodzenosťou podľa obriezky srdca opisujú celé novozmluvné Písma a riešia ho z pohľadu kráčania po úzkej ceste, z pohľadu nasledovania Krista a pripodobňovania sa Kristovi, z pohľadu procesu posväcovania sa a mŕtvenia telesnosti.

Prirodzenosť človeka s obriezkou srdca je prirodzenosťou nového človeka, duchovného človeka. Prirodzenosť človeka bez obriezky srdca je prirodzenosťou hriešnika, starého človeka, telesného človeka.

Prirodzenosť človeka – pred znovuzrodením a po znovuzrodení

Ako sme opísali vyššie, obriezka tela nepriniesla zmenu prirodzenosti. Ani Mojžišov zákon nedosiahol spôsob života v súlade s Božím zákonom. Zmeniť ľudskú prirodzenosť zmôže len obriezka srdca, a tá je spojená s novým narodením a novým stvorením človeka v Kristovi: „…ani obriezka (rozumej: obriezka na tele) nič nevládze, ani neobriezka, ale nové stvorenie“ (Galatským 6:15). Ani obriezka tela, ani neobriezka tela nevypôsobia taký spôsob bytia človeka, taký život človeka, ktorý by sa Bohu páčil, ktorý by bol v súlade s Božím zákonom. Toto spôsobí len nové stvorenie v Kristovi. Táto zmena prirodzenosti – nové stvorenie v Kristovi – sa deje cez duchovné vzkriesenie (oživenie spolu s Kristom – Efezským 2:5; Kolosenským 2:13), darovanie Ducha, zrodenie nového ducha, cez obrezanie srdca (odňatie starého kamenného srdca a darovanie nového mäsitého srdca) a zapísanie Božieho zákona na srdce a myseľ človeka. Všetko toto koná v človeku len sám Boh. Toto nové stvorenie, toto duchovné vzkriesenie je znovuzrodenie – nové narodenie človeka. Nové narodenie znamená udelenie/utvorenie novej prirodzenosti človeka z pohľadu duchovnej podstaty (ducha) človeka.

Stvorenie/utvorenie novej prirodzenosti človeka znovuzrodením (2. Korintským 5:17) je faktickou zmenou prirodzenosti zo „starého človeka“ na „nového človeka“, ktorá sa navonok pozná podľa zmeny jeho životného štýlu (Efezským 4:17-32).

Starý človek (Rímskym 6:6) je „mŕtvy vo svojich hriechoch a vinách a v neobrezanosti svojho tela“ (Efezským 2:1, Kolosenským 2:13), je „duchovne mŕtvy“, „je telesný a nechápe vecí Ducha Božieho“ (1. Korintským 2:14), „chodí v márnosti svojej mysle, je zatemnený v rozume súc odcudzený životu Božiemu pre nevedomosť, ktorá je v ňom, pre zatvrdenie jeho srdca“ (Efezským 4:17-18). Starého človeka opisuje Písmo aj ako „telesný človek“ (1. Korintským 2:14). To je opis prirodzenosti starého človeka.

Nový človek je novým stvorením v Kristovi (2. Korintským 5:17) a je duchovne živý (oživený – Kolosenským 2:13, duchovne vzkriesený – Kolosenským 3:1, živý Bohu – Rímskym 6:11), koná skutky spravodlivosti (Rímskym 6:13) a prináša ovocie Bohu (7:4). Nového človeka opisuje a nazýva Písmo pojmom „duchovný človek“ (1. Korintským 2:15). To je opis prirodzenosti nového človeka.

Sumárne: Prirodzenosť človeka pred znovuzrodením je v Písme pomenovaná „starý človek“. Po znovuzrodení je pomenovaná „nové stvorenie v Kristovi“ (alebo „nový človek“). Tieto dve prirodzenosti opisujú prirodzenosť človeka z pohľadu znovuzrodenia.

Identita

Slovo identita človeka sa priamo v Písme nevyskytuje. Používa sa však bežne a často a má široký význam. Stanoviť identitu znamená určiť črtu, vlastnosť, ktorá daný objekt jednoznačne vystihuje. Z pohľadu Písma je touto rozhodujúcou črtou to, či človek má, alebo nemá Ducha (Rímskym 8:9). Identita človeka, ktorý nemá Ducha, je: „starý človek“. Identita človeka, ktorý má Ducha, je: „nový človek“. Starý človek je Bohu duchovne mŕtvy, kým nový človek je Bohu živý. Identitu, podobne ako prirodzenosť, si človek nemôže zmeniť sám, môže ju zmeniť len Boh. Identita je buď–alebo. Človek nemôže byť svojou identitou čiastočne starý človek a čiastočne nový človek. S prirodzenosťou je to však inak.

Môže vzniknúť otázka: „Prečo je potrebné okrem pojmu prirodzenosť zaviesť (mať) a používať ešte aj pojem identita?“ Dôvod je nasledovný. Spasenie človeka sa udeje takpovediac na dvakrát. Keď uverí v evanjelium, je ospravedlnený a znovuzrodený. V tomto okamihu je spasený – definitívne, raz a navždy. Božie slovo však hovorí o spasení aj ako o budúcej udalosti (Rímskym 5:10, 8:11). Tým mieni vykúpenie tela, naše oslávenie – zavŕšenie spasenia, čo sa stane pri druhom príchode Pána. Preto aj úplnú novú prirodzenosť ako celok (týkajúcu sa aj tela) dostáva spasený človek na dvakrát. Kým telo nie je vykúpené, prebývajú v nás dve prirodzenosti – prirodzenosť starého človeka (telesnosť – prebýva vo fyzickom tele) a prirodzenosť nového človeka (duchovnosť – t.j. vnútorný človek, ktorý je živý Bohu). Dominantná je prirodzenosť nového človeka – a ňou je určená naša identita nového človeka.

Písmo používa pre identitu „starý človek“ a „nový človek“ aj synonymické výrazy. Starý človek má tiež pomenovanie „telesný človek“ (1. Korintským 2:14), „hriešnik, bezbožník“ (1. Petrov 4:18), „cudzoložňa, dieťa hnevu“ (Židom 12:8; Efezským 2:3), „človek podľa tela, človek v tele, chodiaci podľa tela“ (Rímskym 8:4-15), „človek mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach“ (Efezským 2:1) a „človek mŕtvy v neobrezanosti tela“ (Kolosenským 2:13) a ďalšie.

Nový človek je pomenovaný aj ako „duchovný človek“ (1. Korintským 2:15), „svätý“ (Rímskym 8:27), „Božie dieťa/dedič“ (Rímskym 8:27), „človek podľa Ducha, v Duchu, chodiaci podľa Ducha“ (Rímskym 8:4-15), „nové stvorenie“ (2. Korintským 5:17) a „živý Bohu“ (Rímskym 6:11) a ďalšie.

Písmo používa pojmy „starý človek“ a „nový človek“ dvojakým spôsobom. Raz v zmysle identity

a inokedy v zmysle prirodzenosti. To je ten dôvod, prečo je potrebné mať okrem pojmu prirodzenosť aj pojem identita. Identita nového človeka je daná znovuzrodením (dostaním a prijatím Ducha) a je raz a navždy. Nový človek (v zmysle identity) však musí v sebe mŕtviť prirodzenosť starého človeka a živiť (obnovovať) prirodzenosť nového človeka (Ducha neuhášať, posväcovať sa).

Keď Písmo v Rímskym 6:6 oznamuje, že náš starý človek je ukrižovaný, tak pojem starý človek používa vo význame identity. Naša identita starého človeka spolu-ukrižovaním s Kristom zanikla definitívne, raz a navždy – nezostalo z nej nič. Táto skutočnosť je na inom mieste vyjadrená aj opisom, že sme „vyzliekli starého človeka“ (Kolosenským 3:9). Vyzlečenie starého človeka je raz a navždy a znamená definitívnu zmenu našej identity zo starého na nového človeka. Písmo však používa pojem starý človek aj iným spôsobom. Znovuzrodeným je prikázané vyzliecť, vyzliekať starého človeka (Efezským 4:22). Tento príkaz sa týka mŕtvenia starej telesnej prirodzenosti (telesnosti) sídliacej, ako píšeme vyššie, v našom fyzickom tele. Netýka sa identity. Keď svojou identitou už nie sme viac starý človek, tak už viac by sme nemali žiť ako starý človek.

Postavenie

Identita človeka určuje jeho postavenie pred Bohom. Slovom postavenie sa vyjadruje, ako človeka vidí Boh a ako Boh s človekom nakladá (koná), aký vzťah k človeku praktizuje. Identita

vyjadruje, kým je človek v Božích očiach. Starý človek je hriešnik, je Boží nepriateľ a podľa toho Boh s ním aj nakladá – na starom človeku zostáva Boží hnev. Nový človek je Božie dieťa a Boh s ním zaobchádza ako so svojím dieťaťom a svojím dedičom. Nový človek je ospravedlnený. Preto pred Bohom stojí v postavení spravodlivého napriek tomu, že nie je dokonale spravodlivý svojou vlastnou spravodlivosťou. Boh s ním nakladá ako so spravodlivým.

Stav

Stav človeka vyjadruje, ako človek momentálne (aktuálne) žije, myslí, koná, ako sa správa – ako „chodí“. Keď sme vyššie hovorili o prirodzenosti človeka, povedali sme, že Boh vyžaduje, aby spôsob bytia (život, konanie, správanie) bol v súlade s prirodzenosťou človeka. Platí to rovnako aj o identite človeka. Boh vyžaduje, aby stav znovuzrodeného človeka bol dokonale v súlade s jeho identitou. Principiálne to aj platí, pretože v novom človeku je dominantná prirodzenosť nového človeka. Z dôvodu, že telo ešte nie je vykúpené a v novom človeku prebýva ešte aj prirodzenosť starého človeka (telesnosť), Božie dieťa musí viesť zápas o to, aby jeho stav skutočne zodpovedal jeho identite. V etape života medzi znovuzrodením a oslávením tela zápasia v znovuzrodenom človeku dve prirodzenosti: telesnosť (prirodzenosť starého, telesného človeka) a duchovnosť (prirodzenosť nového, duchovného človeka). V tejto etape je človek opísaný dvoma prirodzenosťami – má dve prirodzenosti: prirodzenosť starého a prirodzenosť nového človeka, avšak iba jednou identitou: nový človek.

Stav neznovuzrodeného (telesného) človeka je úplne totožný s jeho identitou a s jeho prirodzenosťou. Neznovuzrodený človek je svojim stavom, svojou identitou aj svojou prirodzenosťou len telesný.

Stav znovuzrodeného človeka by mal byť tiež totožný s jeho identitou (duchovný, nový človek) a s jeho novou duchovnou prirodzenosťou (prirodzenosť nového človeka). Pre zápas dvoch prirodzeností v znovuzrodenom človeku – „telo (rozumej telesnosť spojená s nevykúpeným telom) žiada proti Duchu a Duch proti telu, lebo to sa jedno druhému protiví“ (Galatským 5:17) – však tento súlad často pokrivkáva. Preto duchovný človek môže byť ešte telesný (nedospelý v Kristovi – pozri článok Telesný a duchovný človek, Solas číslo 45, zima 2019, str. 21–28). Ak je duchovný človek (nový človek svojou identitou) telesný, čo znamená že žije telesne, potom Písmo tento stav prísne karhá a prikazuje nápravu.

Poznámky

A) *ontológia* -ie ž. /gréc./ fil. odbor zaoberajúci sa základnými princípmi bytia, jestvovania, existencie

ontologický /gréc./ vzťahujúci sa na ontológiu; týkajúci sa princípov bytia, súcna